

1.2. Politički sustavi

58. T

Objašnjenje:

Građanin je subjekt u civilnom društvu, izvan obiteljskoga kruga, na poslu, u različitim interesnim skupinama...

59. N

Objašnjenje:

Državljanstvo se stječe na više načina: rođenjem, podrijetlom, prirođenjem, po međunarodnim ugovorima.

60. T

Objašnjenje:

U politološkoj teoriji nacionalna manjina se, među ostalim, označava kao brojčano manja skupina u višenacionalnoj državi.

61. T

Objašnjenje:

Ustav RH jamči manjinama ravnopravnost s građanima hrvatske narodnosti i ostvarivanje nacionalnih prava u skladu s demokratskim normama.

62. T

Objašnjenje:

Politički subjekti su oni koji politički djeluju radi ostvarenja svojih ideala i ostvarenja boljeg života u zajednici.

63. N

Objašnjenje:

Politički subjekti ne moraju biti usmjereni samo na stjecanje političke vlasti jer mogu biti zainteresirani samo za rješavanje jednog problema važnoga za grupu ili zajednicu. Politički subjekti osim udruga pojedinaca mogu biti i sami pojedinci (npr. pojedinac koji štrajka glađu ispred političke institucije ili pojedinac koji lobira za svoje političke interese ili interese svoje grupe).

64. T

Objašnjenje:

Politički subjekti mogu biti i pojedinci (npr. građanin, državljanin) i skupine (npr. narod, nacija, nevladine udruge) koji su usmjereni na ostvarenje svojih političkih ideala i određenih političkih interesa za koje se zalažu..

65. T

Objašnjenje:

Nevladine udruge neprofitna su udruženja građana koje nastoje mobilizirati pažnju javnosti na određene teme i/ili probleme iz društvenog života, te kroz ulogu korektiva vlasti surađivati s kreatorima politike i donositeljima odluka, odnosno vlasti. One jačaju ulogu građana u civilnom društvu i, u pravilu, neformalno utječu na politiku i javno mnjenje i u drugim zemljama.

66. A.

Objašnjenje:

Državljanin je pripadnik određene državne zajednice koji ima pravo sudjelovati u zajednici i oblikovati je te upravljati njome.

67. B.

Objašnjenje:

Narodni suverenitet podrazumijeva pravo svakog naroda na njegovo samoodređenje i vlast u zemlji u kojoj živi tako da sustavom izbora oblikuju državnu zajednicu i biraju predstavnike vlasti – odnosi se na narod kao *demos*.

68. A.

Objašnjenje:

U politološkoj znanosti narod označava stanovništvo određenoga državnog područja koje komunicira istim jezikom i njeguje iste tradicijske običaje te ističe kulturnu tradiciju i etničku vezanost – odnosi se na narod tumačen kao *etnos*.

69. A.

Objašnjenje:

Vidjeti obrazloženje uz 65. i 66. zadatak.

70. Narod/državljeni

Objašnjenje:

Narod je zajednica slobodnih i ravnopravnih građana/državljana – narod tumačen kao *demos*. Državljeni su u pravima jednaki s ostalim, a u djelovanju neovisni o drugima, tj. statusno su svi kao državljani jednaki.

71. Kulturni pluralizam

Objašnjenje:

Kulturni pluralizam jedan je od načina rješavanja pitanja manjina kojim se poštuje jednakost različitih društvenih skupina, tj. odnosi se na prava sudjelovanja u političkom životu, ali i na prava njegovanja kulturnih i etničkih specifičnosti.

72. Nacija/država

Objašnjenje:

Nacija je stabilna državna zajednica koja se konstituira na određenom području kao politički suveren narod i kao takva ima prepoznatljivu kulturu i autonoman gospodarski život. Država je oblik organizacije društvene zajednice u kojoj su odnosi među ljudima određeni pravilima.

73. Građani/državljeni

Objašnjenje:

Demokracija podrazumijeva legalno djelovanje onih koji su na vlasti, što znači da postupaju po zakonu i imaju legitimitet koji su dobili na izborima od građana, tj. većine ljudi koji slijede i odobravaju izabranu vlast.

74. Referendumu

Objašnjenje:

Referendum je neposredni oblik odlučivanja o nekom važnom političkom pitanju ili izjašnjavanje za neki zakon ili protiv njega, od strane građana koji imaju pravo glasa.

75. Interesne skupine

Objašnjenje:

Interesne skupine su samostalna udruženja građana koja se ne bore za vlast, već se bave zaštitom i rješavanjem problema svojih članova.

76. Narodu

Objašnjenje:

U demokratskim sustavima vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana. Narod bira svoje predstavnike na izborima i na taj način prenosi svoj suverenitet na izabrane prestavnike.

77. Narodni suverenitet

Objašnjenje:

Narodni suverenitet podrazumijeva pravo svakog naroda na njegovo samoodređenje i vlast u zemlji u kojoj živi tako da sustavom izbora oblikuje državnu zajednicu i bira predstavnike vlasti.

78. Proces u kojemu manjina napušta svoje običaje i prihvaća društvene navike većine

Objašnjenje:

Vidjeti obrazloženje uz 63. zadatak.

79. Prirođenje i međunarodni ugovor

Objašnjenje:

Prirođenje je način stjecanja hrvatskog državljanstva osoba koje su pripadale drugoj državnoj zajednici, za što trebaju zadovoljiti određene zakonske uvjete. No državljanstvo se može steći i prema međunarodnom ugovoru. (Vidjeti Zakon o hrvatskom državljanstvu.)

80. T

Objašnjenje:

Ustav RH jamči nacionalnim manjinama ravnopravnost a građanima hrvatske narodnosti i ostvarivanje nacionalnih prava u skladu s demokratskim normama.

81. N

Objašnjenje:

Prosvjedi su jedan od načina građanskog iskazivanja nezadovoljstva stanjem u društvu i/ili radom državnih tijela.

82. B.

Objašnjenje:

Božićnim Ustavom RH iz 1991. omogućen je referendum o samoodređenju 19. svibnja 1991., koji je bio uvjet za međunarodno priznanje RH, a tim referendumom omogućeno je donošenje Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne RH 25. lipnja 1991. i ustavne odluke kojom RH postaje samostalna država.

83. A.

Objašnjenje:

Prisilnim miješanjem kulturnih osobitosti manjine i većine u nekoj zajednici nastaje novi kulturni predložak, kao u SFRJ ili SSSR, što u konačnici može dovesti do raspada takvih zajednica.

84. Suverenitet

Objašnjenje:

Narodni suverenitet jest sintagma koja obuhvaća političko djelovanje naroda mehanizmom izbora, donošenjem odluka, sustavom obnašanja vlasti i ustrojstvom sudova.

85. Izvorišne osnove

Objašnjenje:

U Izvorišnim osnovama Ustava RH izražava se tisućljetna samobitnost i postojanost hrvatskog naroda te težnja za ostvarenjem nacionalne države i stjecanjem državotvornih elemenata.

86. Zakonodavstvom

Objašnjenje:

Nacionalne i etničke manjine u RH ostvarile su zaštitu svojih prava zakonskim propisima koji tako pokazuju stupanj demokratskog ustroja države i člancima Ustava 1., 12., 15., 17., 39. i 83.